

ISSN: 2458-9292

YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

EKİM-KASIM-ARALIK 2018 / SAYI 10

YÖK YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

Sahibi

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Süleyman Necati AKÇEŞME

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Rahmi ER

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Prof. Dr. Sezer Ş. KOMSUOĞLU

Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU

Şener ASLAN

Fatih TIĞLI

Ali BULUT

Görsel Yönetmen ve Tasarım

Kurtuluş KARAŞIN

Dergi İletişim

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

06539 Bilkent Ankara-Türkiye

E-Posta: yuksekogretimdergisi@gmail.com

Telefon: +90 (312) 298 70 00

Basım Yeri

Altan Matbaası

Ankara/Türkiye

ISSN: 2458-9292

Yılda 4 kez yayımlanır.

2.000 Adet basılmıştır.

Dergideki tüm yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

07 CUMHURBAŞKANI SAYIN
RECEP TAYYİP
ERDOĞAN'IN
2018 - 2019
YÜKSEKÖĞRETİM
AKADEMİK YILI
AÇILIŞ TÖRENİ
KONUŞMASI

13 YÖK BAŞKANI SARAÇ'IN
AÇILIŞ KONUŞMASI

18 2018 YÖK ÜSTÜN BAŞARI
ÖDÜLLERİ

20 ORTADOĞU'DA AKADEMİK
MİRASI KORUMA PROJESİ

23 AÇIK BİLİM - AÇIK EİRİŞİM

29 YÜKSEKÖĞRETİMDE
DİJİTALLEŞME

38 İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimlerde Geleceğin
Öncülerinin Tercihi

42 TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
İki Ülkeyi ve İki Dili Tek Çatı
Altında Buluşturan Devlet
Üniversitesi

46 SAĞLIK ARAŞTIRMALARI
İÇİN YENİ BİR UFUK:
TÜRKİYE SAĞLIK
ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI
(TÜSEB)

51 DOĞRUDAN MESLEK
İCRASINA İZİN VEREN
DİPLOMALARIN DENKLİK
SÜREÇLERİ

56 BÖLGESEL KALKINMA
ODAKLIY MIŞYON
FARKLILAŞMASI:
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK VE ÇEVRE
ALANLARINDA
İHTİSASLAŞMA
PROJESİ

61 HATAY MUSTAFA KEMAL
ÜNİVERSİTESİ ARKEOLOJİ
VE SANAT TARİHİ
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ HATAY
ARAŞTIRMALARI

66 KIRŞEHİR AHİ EVRAN
ÜNİVERSİTESİ BÖLGESEL
KALKINMA ODAKLI
MIŞYON FARKLILAŞMASI
VE İHTİSASLAŞMASI
KAPSAMINDA TERMAL
SERALARDA KÜMELENME
PROJESİ

70 EGE ÜNİVERSİTESİ
BAĞIMLILIK TOKSİKOLOJİ
VE İLAÇ BİLİMLERİ (BATI)
ENSTİTÜSÜ

74 1071 MALAZGİRT:
MİLLET OLMA TARİHİMİZ

78 HAVA FOTOĞRAFLARI VE
ARKEOLOJİ BİLİMİNDE
YENİ BİR KEŞİF
İZNİK GÖLÜ BAZİLİKASI

82 AVRUPA'DAKİ ÖĞRENCİ
HAYATININ SOSYAL VE
EKONOMİK KOŞULLARI
EUROSTUDENT PROJESİ

88 OSMANLI MUTFAK
KÜLTÜRÜ

93 15. YÜZYIL
OSMANLI TIBBINDAN
ŞERBET VE ŞURUP
ÖRNEKLERİ

98 TÜRK FİZİK
DERNEĞİ'NDEN
YÖK BAŞKANI SARAÇ'A
ÖZEL ONUR ÖDÜLÜ

100 FİLİSTİN'İN AKADEMİK
KADROLARI TÜRKİYE'DE
YETİŞTİRİLECEK

101 EĞİTİM BİLİMLERİ VE
ÖĞRETMEN YETİŞTİRME
ALANINDA LİSANSÜSTÜ
EĞİTİM ÇALIŞTAYI
DÜZENLENDİ

103 ROMANYA İLE
YÜKSEKÖĞRETİM ALANINDA
STRATEJİK İŞBİRLİĞİ
ANTLAŞMASI

104 BAŞKAN SARAÇ, SOMALİ
EĞİTİM, KÜLTÜR VE
YÜKSEKÖĞRETİM BAKANİ
İLE YÖK'TE BİR ARAYA GELDİ

105 YÜKSEKÖĞRETİMDE
DİJİTAL DÖNÜŞÜM
AÇIK BİLİM - AÇIK ERİŞİM
ÇALIŞMALARI

107 BAŞARI ODAKLI
"YÖK BAŞARI BURSUSU"
KAPSAMI GENİŞLETİLDİ

HAVA FOTOĞRAFLARI VE ARKEOLOJİ BİLİMİNDE YENİ BİR KEŞİF İZNİK GÖLÜ BAZİLİKASI

◆ Prof. Dr. Mustafa Şahin*

Bursa'nın İznik İlçesi'nde, kıydan yaklaşık 50 m açıktta İznik Gölü'nde yer alan mimari kalıntılar 2014 yılının başlarında Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin "Tarihi Kültür Mirası Tespit ve Havadan Fotoğraflama Çalışmaları" esnasında, helikopterden çekilen havadan fotoğraflama çalışmalarında görülmüştür.

1950'lerde İznik'te yerel bir gazete haberinde su altında kalıntıların olduğu yazılmaktadır. Daha da öncesinde, Anadolu'yu ziyaret eden seyyahlardan Emmanuel Laborde, 1838 yılında Paris'de yayınlanan Voyage de l'Asie Mineure isimli kitabında; İznik'e geldiğini ve İznik Gölü'nün kıyısına indiğinde, Göl Kapı'nın güneyinde kıydan biraz açıktta suların çekilmesi sonucu bir yapıdan bahsetmektedir. Sonuç olarak göl içinde bir yapıya ait kalıntıların oldu-

ğu en azından 19. yüzyıldan beri bilinmekte, 2014 yılında çekilen hava fotoğraflarının Sayın Saffet Yılmaz tarafından bize gönderilmesine kadar bu yapının bazilikal planlı bir kiliseye ait olduğu konusunda net bir bilgi yoktur. Keşif sonrasında bazilikal planlı kilisenin en genç azizlerden Martry Aziz Neophytos'a ait olabileceğini önerimiz büyük ilgi ve kabul görmüştür. Bu konu ile ilgili basın toplantımız aynı anda 17 dile çevrilerek kendi alanında neredeyse bir rekor kırmıştır.

Hava fotoğrafları ile ilk kez kalıntıların bulunduğu alana bütüncül olarak bakılmış ve böylece sualtı arkeolojisi alanında son yıllardaki en önemli keşiflerinden birisi yapılmıştır. Bu olay, aynı zamanda, havadan çekilen fotoğrafların arkeoloji bilimi açı-

* Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü Başkanı

Dron fotoğrafından Bazilika Kalıntısı

sından ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Keşif, aynı yıl içerisinde Amerika Arkeoloji Enstitüsü (The Archaeological Institute of America - AIA) tarafından yayınlanan "Archaeology Magazine" isimli dergi tarafından 2014 yılının en önemli 10 keşfi arasında gösterilmiştir.

İznik Gölü'nde sualtı araştırmaları ilk olarak Haziran - Ağustos 2015 tarihleri arasında sualtı yüzey araştırması olarak başlamış ve bu çalışmaların sonucunda göl tabanında görülebilen mimari kalıntıların rölövesi çıkartılmıştır. 2015 yılının Kasım ayında ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni ile İznik Müze Müdürlüğü başkanlığında, Uludağ Üniversitesi adına ve Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin desteği ile sualtı kazıları başlamıştır.

Kalıntıların merkezinde bulunan yapı, Erken Dönem Hristiyanlık dini mimarisi özellikleri yansıtan

bazilikal planlı bir kilisedir. Göl altına ne zaman ve nasıl bir doğa olayı ile battığı konusunda üç hipotez ön plana çıkmaktadır:

- 1 Nikaia/İznik, 1. ve 7. Konsil Toplantıları'nın yanı sıra Hristiyanlığın ilk dönemleri kentlerinden bir tanesidir. Nikaialı Hristiyanlar tarafından, 15 Aziz Neophytos için de, Romalı askerler tarafından hunharca katledildiği yerde bir kilise inşa ettirildiği bilinmektedir. Su altındaki bazilika kalıntısı, Aziz Neophytos anısına inşa edilen kilise olabilir mi?
- 2 I. İznik Konsili'nin toplandığına inanılan Senato Sarayı burada olabilir mi ?

Bilindiği gibi, Hristiyanlık dininin 4 büyük mezhebinin de tanıdığı I. Nikaia Konsili MS. 325 yılında İznik'te "Senato Sarayı" olarak adlandırılan bir me-

kanda toplanmıştır. Toplantı yapılan yapının yeri günümüzde hala gizemini korumaktadır. Vatikan Müzelerinden birisi olan Sistina Şapeli'nde (Cappella Sistina) sergilenen fresklerden birisinin üzerinde İznik'te toplanan I. Konsil resmedilmiştir. Söz konusu freskte Konsil Toplantısı, toplantının yapıldığı yapı ile birlikte betimlenmiştir. Fresk, her ne kadar 1590 yılına ait olsa da, pencereden gösterilen dış mekan betiminde, toplantının yapıldığı yapının İznik Gölü kıyısında olmak üzere sur duvarlarının dışında bir yerde olduğu dikkat çekmektedir. Konum, göl altında bulunan kalıntıların yeri ile uyum göstermektedir. Bu nedenle günümüzde yeri bilinmeyen Senato Sarayı'nın yeri burası olabilir mi?

- 3 İznik Gölü kıyısında olmak üzere sur duvarlarının dışında inşa edilen kayıp Apollon Tapınağı bazilikal planlı kilisenin altında olabilir mi?

Yazılı kaynaklara göre, Roma İmparatoru Commodus (MS. 180-192) tarafından, kent surlarının dışında olmak üzere MS. 183 yılında mimar Baktyanus'a bir Apollon Tapınağı yaptırılmıştır. Sualtında yapılan yüzey araştırmaları esnasında, başta bazilikanın narteks bölümünde olmak üzere, sütun tamburları gibi çok sayıda mermer mimari eleman tespit edilmiştir. Bu mimari elemanlardan hareket ederek, kayıp Apollon Tapınağı bazilikal planlı kilisenin altında olabilir mi?

Sütun Tamburları

2015-2107 Kazılarında Elde Edilen Önemli Sonuçlar

Elde edilen önemli sonuçların ilki bazilikal planlı yapının ne zaman inşa edildiğine yönelik olmuştur. Orta nefte, bema duvarının önünde açığa çıkarttığımız mezarlardan ikisi bema duvarının altında boylu boyunca doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Mezarlarda bulunan Valens (MS. 364-378) ve II. Valentinianus'a (MS 375-392) sikkeleri, bazilika yapısının MS. 390 yılından sonraki bir tarihte inşa edilmiş olduğunu göstermektedir.

Bir diğer önemli tespit ise sualtı kazıları esnasında, yapının güney nefinin doğusunda yer alan diakonikon bölümünde, odanın doğu duvarının apsis ile sonlandığının anlaşılması olmuştur. Apsis ve odanın içerisinde yer alan lahit, bu bölümün bazilika yapılmadan önce mezar şapeli olarak hizmet vermiş olabileceğini göstermektedir.

Küçük buluntular arasında Pantokrator İsa'nın yer aldığı hacı pulu (pilgrim token) ve üzerinde ön yüzde Asker Aziz ve arka yüzde Hazreti İsa'nın monogramı olarak bilinen Chrismon betimli kürşun mühür, bazilikanın aynı zamanda bir hacı kilisesi olduğunu göstermektedir. Bu buluntular, "kutsal yer, kutsal mekan ve kutsal obje" üçlüsünün son ayağı olan "kutsal objeye" işaret ederek, bulunduğu mekanın ne kadar kutsal olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Yüzey araştırması esnasında tespit ettiğimiz mermer sütun tamburlarından oluşan mimari buluntuların yanı sıra sualtı kazılarında Antoninus Pius (İ.S. 138-161), Geta (İ.S. 198-209), Cladius Albinus (İ.S.195-197) gibi Hristiyanlık Dönemi öncesine ait sikkeler veya MÖ. 2. yüzyıldan başlayarak tarihlenen çanak çömlek parçaları da bulunmuştur. Son olarak, yapıya ait erken bir evrenin olup olmadığını anlamak amacıyla 2017 yılında prothesis bölümünde yaptığımız derinleştirme sondajında, ele geçen buluntular arasında üzerinde kabartma olarak iş-

Ön yüzde asker aziz ve arka yüzde Hazreti İsa'nın monogramı olarak bilinen Chrismon betimli kurşun mühür

Pantokrator İsa'nın yer aldığı hacı pulu, ön ve arka yüz.

lenmiş bir figürün yer aldığı kandil parçası da yer almıştır. Söz konusu buluntu, burada Hristiyanlık Dönemi öncesine giden bir tapınağın bulunduğu na açık bir işarettir. Bu tapınak, Tanrı Apollon'a ait olabilir mi?

Yapının ne zaman ve ne tür bir doğa felaketi ile göle battığı konusunda ki çalışmalar için Fransa'nın Jo-

seph Fourier Üniversitesi'nden jeolog Prof. Dr. Julia de Bernardy Sigoyer başkanlığında bir ekiple ortak bir proje başlatılmıştır. Proje çerçevesinde yapacağımız sismik araştırmalar ile bu önemli soruya cevap bulacağımızı ümit ediyoruz.